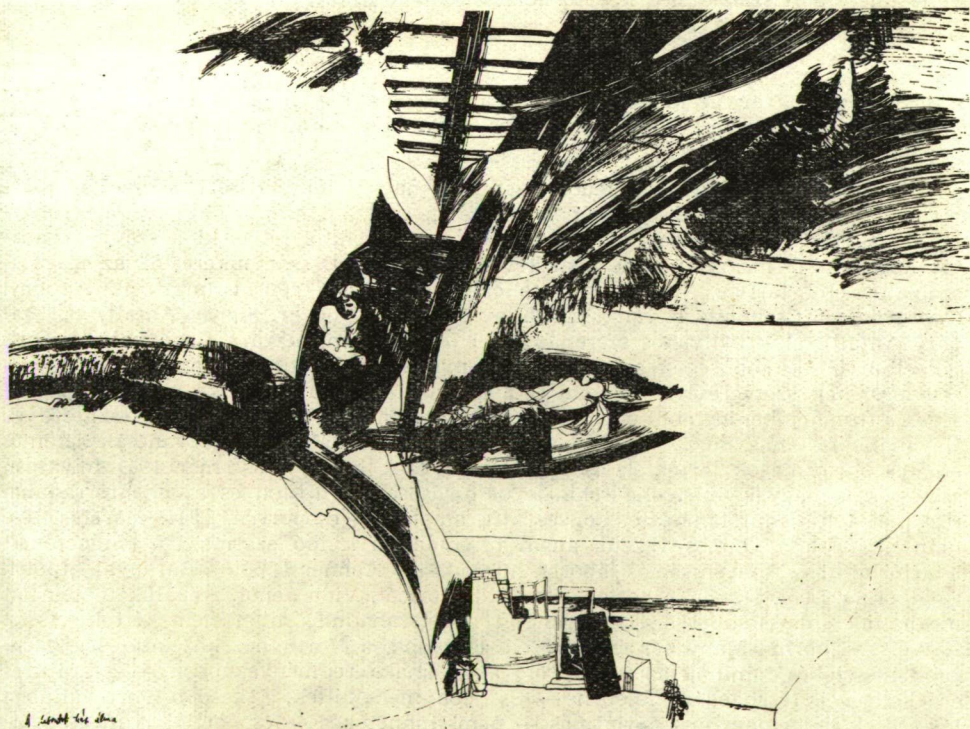

A cikk *A realitás illúziója (A historikus Szeffü Gyula pályafordulója 1908–1922)* című kézirat monográfia egyik fejezetének empirikus anyagára és elemzéseire támaszkodik. Szeffü korabeli publikált állásfoglalásai: *Szeffü Gyula: Felelet a Száműzött Rákóczi dolgában*. Bp., 1914.; Újabb válasz bírálóimnak. Bp., 1914.; Megjegyzések Márki nyilatkozatára. In: Történeti Szemle, 1914.; Mit vétettem én? Ki gyalázta Rákóczit? Bp., 1916., (két kiadás). Thaly Kálmán történetírásáról: R. Várkonyi Ágnes: Thaly Kálmán és történetírása. Bp., 1961. Ez egyben az első tudományos munka, amelyik *A száműzött Rákóczival* és a körülötte zajló küzdelemsorozattal is foglalkozik. A hagyományos historiográfiai képlettel szemben a magyar polgári történettudomány irányzatairól érdemi munka R. Várkonyi Ágnes: A pozitívista történetészlelet a magyar történetírásban I–II. Bp., 1973., melynek második kötete (A pozitívizmus gyökerei és kibontakozása Magyarországon 1830–1860) úttörő jelentőségű a leegyszerűsítések meghaladása szempontjából. A történetészleleti hamis mechanizmusok genezisének és mibenlétüknek elemzése, amely időben a hetvenes és tizes évek által határolt szakaszra terjedne ki és átfogná a magyar történettudomány és az ideológiai élet fő tendenciáit, elvégzendő feladat. A „reálpolitika” illúzióira: Szabad György: Forradalom és kiegyezés választóján (1860–61) Bp., 1967. A száműzött Rákóczi szemléleti alaprétegeről és különösen Szeffü „védelmének” irányzatairól, a különböző állásfoglalásokról: Dénes Iván Zoltán: A történelmi illúziók elleni küzdelem történetéből (Az „utolsó ál-kuruc fölkelés” kritikájának konzervatív és progresszív irányzatai) In: Valóság, 1973/8.

DER ISTVÁN RAJZA